

Perislav Petrić

PRILOZI TOPOGRAFIJI SPLITA ZA VRIJEME MLETAČKE UPRAVE

Split je 1985. g. proslavio 400. godinu rođenja svog starog maestra fra Ivana M. Lukačića (Šibenik 1585. g. — Split 1647. g). Lukačić je proveo veći dio svog stvaralačkog života u Splitu (1620—1648) kao gvardijan upravitelj najpoznatijeg splitskog samostana sv. Frane na obali i kao regens chori, kapelnik i voditelj glazbenog života splitske katedrale. U povodu ove proslave iz bogatog i uskladištenog arhiva samostana za potrebe znanstvenog skupa o ovom velikom hrvatskom skladatelju barokne glazbe izvučeno je na svjetlo dana više starih rukopisa. Susretljivošću današnjeg gvardijana samostana prof. N. Roščića prelistao sam šest rukopisa: četiri knjige prihoda i rashoda 1555—1657. g. i dva katastika iz 1614. i 1742. g. Od ovih rukopisa tri su iz vremena Lukačića u koje je on sam svojom rukom upisao 570 stranica raznih uknjižbi i bilježaka iz života samostana.¹⁾ U ovim rukopisima je utkano mnogo vrijednih i neistraženih bilježnika koje svjedoče o prošlosti našeg grada. Rukopisi su pisani službenom varijantom talijansko-mletačkog jezika. Iz ovih rukopisa sam popabirčio više topografskih podataka u kojima su sačuvana i povijesna zbivanja tog vremena. Naš je grad u to vrijeme i poprište borbi s Turcima koji se zalijeću do samog grada i mjesto preko kojeg se odvija trgovina između republike Venecije i Turskog Carstva. Grad Split se utvrđuje i ograđuje jednom radi obrane od Turaka, da bi se u isto vrijeme ograđivao radi obrane od kuge koja je s trgovinom posjećivala naš grad. Izgrađeni objekti u to vrijeme posebno su zabilježeni baš u rukopisima ovog samostana kao toponimi ili orijentiri uz ostale manje ili više poznate toponime Splita. Samostan je imao manji broj nekretnina po Splitu i okolici te na otoku Braču. Toponime Brača ne donosim. Nekretnine samostana čini manji broj čestica zgrada u gradu, vrtova i rjeđe zgrada u tada neposrednoj okolici grada, te manji broj čestica zemlje po Splitskom polju. Podaci u ovim rukopisima su u pravilu ubilježavani kronološkim redom, a ubilježavali su ih mnogi gvardijani samostana, ne uvijek Hrvati, što se odražuje i u grafiji i jezičnom obliku toponima, koje ovdje donosim u jeziku, obliku i grafiji kako su ih zabilježili rukopisi.

1) Knjige prihoda i rashoda imaju sljedeća godišta: 1555—1596. g., 1596—1607. g., 1607—1627. g. i 1627—1657. g. Prihodi su obilježavani s jedne strane, a rashodi s druge strane knjige. Knjige su bez signature, imaju samo djelomično obilježene stranice ili listove, a podaci su obilježavani kronološkim redom što će nam po potrebi biti orijentacija u ovim rukopisima. Prihodi od najma ili zakupa nekretnine upisivani su u gotovini, a prihodi od zemalja i u naravi: mast (od vinograda), masline, smokve, žitarice i mahune. Uz prihode od nekretnina označeno je ime težaka ili obveznika zakupa, a često i položaj nekretnine.

Kako se isti toponimi kroz knjige često ponavljaju, i to bez ikakvog reda, ovdje navodim najprije položaje po gradu i neposrednoj okolici, a zatim one po Splitskom polju abecednim redom. U ovo vrijeme stara gradska jezgra unutar Dioklecijanove palače zvala se:

Stari grad: *Terra vecchia* u kojem su se nalazili položaji.

Zdorijske: *Zdorgie* 1600. g., *Sdorgie*, *Sdorie*, predio južno Katedrali.

Grute: *Grotte* i *Grote* 1615. g., predio od Peristila do obale. U jednom ranijem dokumentu iz 1543. g. ima hrvatski naziv Pećine... *in questa cita in loco chiamato pechine*... (Hist. arhiv SSO/4 str. 235) »... u predjelu zvanom Pećine«.

Dosud: *Adosud* 1599. g., *Dosut* i *Dosud* 1608. g. (16v) i danas poznat dio grada.

U Starom gradu kao orijentiri spominju se crkve, samostan sv. Klare i drugi objekti.

Dio grada izvan Dioklecijanove palače u ovo vrijeme se nazivao:

Novi grad: *Terra nuova* u kojem su se nalazili položaji koje spominju ovi rukopisi:

Dobrić: *Dobrich* 1555. g. i *Adobrich* 1598. g. i danas poznat predio grada koji baštini svoj naziv od nekadašnjeg studenca Dobrić, uz ovaj toponim se spominje i crkva Gospe od Dobrića.

Sv. Marija *de Taurelo*: sv. Marija *di Taurilo* ili *de Taurello*, čest toponim u ovim rukopisima i kroz povijest do prvog svjetskog rata poznat starim Splitsanima do danas u okolici bivšeg benediktinskog samostana na Obrovu.

Sv. Čiprijan je položaj u okolici nekadašnje crkve u vrhu Bosanske ul., koja je crkva srušena 1928. g.

U neposrednoj okolici grada rukopisi navode položaje koji će se sredinom 17. st. uklopiti u gradske barokne zidine:

Crkva sv. Dominika je položaj od Dioklecijanove palače do Lučca današnji stari Pazar, a od sjevera Palači su:

Rimska vrata: *Porte de Rim* (sic) ili samo *a Rim* 1613. g. i poslije uvijek Rim u hrvatskom jezičnom obliku. Na ovom položaju samostan posjeduje i vrt i kuću u najmu. Ovaj samostanski posjed spominje i stariji spis iz 1404 g.: »... *comardam positam in civitate nova Spaleti in contrata Rome super terreno monasterij Sancti Francisci iuxta domum Thuwerthoi fabri iuxta portam Rome* ... tj. »... kućerak položen u novom gradu Splita u Rimskoj kontradi nad zemljištem samostana sv. Frane kod kuće kovača Tverdoja kod Rimskih vrata... « (Hist. arhiv u Zadru, splitski spisi sv. 16. str. 71).

Pistura: *Pistora, la piazza grande nella strada della Pistora* 1601. g. (31) »veliki trg (tržnica) na putu Pisture«.

Nebojše: *Neboise* 1596. g. i često u oblicima *Neboisse, Aneboise, Neboijsche* i sl. Više o ovom toponimu u katastiku iz 1614. g.

Karepića kuće: *Charze case* ili *cucie*, od 1597. g. (3, 8) dalje ... Patronim u prvom dijelu toponima ima oblik *Carce, Charce, Scarze* ... uvijek u množini i u jednini *Carza cuchia* 1603. g. (65). U rukopisu splitskog kaptola navodi se u obliku *Charpcie cuchie* 1576. g. (br. 191. f 16v, br. 192. f 17v). Katastik bratovštine presv. Sakramenta nam ubicira ovaj toponim kada govori o svom vrtu navodi da se nalazi *sopra Sta Croce per andar a Cherchie cuchie* 1621. g. (10v) »iznad sv. Križa na putu za Karepića kuće«, ova crkva sv. Križa je identična sa srednjovjekovnom crkvom sv. Marije de Moris, a nalazila se do izgradnje gradskih baroknih zidina na današnjem trgu Republike (Prokurativama). U potrazi za patronimom u prvom dijelu ovog toponima pođimo od *Charpcie chuchie*, u ovom obliku se uočava prezime stare splitske obitelji Karepić i odatle Karepiće kuće. Karepići su po običaju renesanse latinizirali svoje hrvatsko prezime u *Carepeus, Caripius, Carapeus* i sl.,²⁾ na Narodnom trgu nalazi se Karepićeva palača na kojoj je natpis s oblikom prezimena *Carepeus* u ovom latiniziranom obliku prezimena uočavaju se ranije spomenuti oblici toponima. Rod Karepića se spominje još u srednjovjekovnom Splitu.³⁾

Po splitskom polju se susrećemo s ovim predjelima u rukopisima:

Brda: *Brada* (sic) 1618. g. (50) greškom upisano Brada umjesto Barda za Brda.

Brodarica: *Barcagno* 1559. g. (44), *Brodarizza* 1608. g. (10v), *Brodarizza apresso S. Paulo* 1609. g., *San Paulo a Brodarizza* 1615. g. Brodarica se kroz povijest javlja za sve položaje od Poljuda do Duja, a Supaval po crkvi sv. Pavla je samo nekadašnji poluotočić u bazenu današnjeg brodogradilišta »Split«.

Dražanac: *Draxanaz* 1608. g., *Dragssanaz* 1615. g. ili *Drasanaz*, nekada predio od doma JNA prema Sustipanu. Alternativni naziv za ovaj predio je i crkva sv. Filipa i Jakova, čiji se ostaci i danas vide u vrhu Segetskog prilaza.

Glavičine: *Glauicina* 1624. g. (95v) vidi Logorun.

Gomila vela: *un terren chiamato uela gomila* 1613. g. (28r) »zemljište nazvano Vela gomila«.

Gripe: *Gripa* 1555. g. i *Grippe* 1608. g.

Gušcer: *Guschier* 1558. g. i danas poznati predio u sedlu između Kila i Kamena. Ovdje je i istoimeni bunar koji je dao naziv predjelu po starom nazivu gustijer(na).

Kman: *Chman* 1597. g.

Križice: *Chrisiz, Crisic* 1557. g., *Croce a Crisiz* tj. »križ na Križicama«, dalla + da crisic 1599. g. (18), ova dva podatka upućuju da je tu bilo križanje putova na kojemu je bio križ, a i jedno i drugo upućuje na etimon:

Križine: *Crisine, la croce a crisine* 1597. g. (6) tj. »križ na Križinama« Križine govore o većem križanju u ovom predjelu.

Logorun: *Logorun* 1556. g. je srednjovjekovni naziv za Glavičine.

Lovret: *Lauret* i *Lovret*, gotovo se uvijek javlja u današnjem obliku.

Luka: *Luca* 1628. g. (2v, 6v, 10v) predio Luka između Lore i Supavla.
Marjan: *Marglian, Mirgian* 1555. g., *Mirgnan* 1556. g., *Mergnan* 1597. g.
U širem području Marjana navode se kao toponimi i orijentiri crkve sv. Mijovila, sv. Jere, u Velom varošu Sv. Mikula *de Pe de monte* 1614. g. (46v) i Sv. Mikula na Marjanu.

Mrtojak: *Mertougliach, Martouliach, Mirtougliach* 1560. g. u zadnjem obliku možda se osjeća etimon mirta za današnji Mertojak.

Pisano kame: *Pissani camich* 1597. g. i *Pissani camen* 1609. g. (br) i danas u sjećanju starih Splićana pod Visokom između Sućidra i Smrdeća.

Pojišan: *Poissan* i sv. Marija di *poissan* 1608. g. (13v).

Poljud: *Paludi* i crkva sv. Marije di *Paludi* 1613. g. (30v).

Prosik: *Prosic* 1555. g. (4), nekada selo Prosik u prosjeku Dioklecijanovog vodovoda, po odlasku Turaka ovdje su u baštinu ostali predjeli Karabaš i djelovi predjela Karepovac i Arapovac.

Rudičića vrata: *Porta Rudicichia* 1559. g., *Rudicichia urata, R. Vurata* ili *vrata* od 1604. g. dalje. Rudičići su bili u 15. i 16. stoljeću poznati splitski zidari, vrsni graditelji i protomajstori u društvu i sa starim kiparom Andrijom Alješijem.⁴⁾ Gradili su mnoge kuće po gradu, utvrde u Sućurcu i Vranjicu, gradske renesansne zidine kojih su ostaci i danas vidljivi u ul. I. L. Lavčevića. Katastik bratovštine presv. Sakramenta iz 1621. g. ubicira nam ovaj predio: »vinograd u *Rudicichia vrata* je iz ostavštine pok. A. Komulovića (Comuli) . . . od zapada mu je Veli put koji vodi u Solin« (16r), danas položaj tvornice Jugoplastika. Možemo samo pretpostaviti da su Rudičići vrsni renesansni zidari u ovom predjelu izgradili vrata koja su se isticala i postala najprije orijentir, da bi kasnije bila i toponim. Ovo je možda prvi put da je jedan položaj dobio naziv po svojim istaknutim građanima zidarima, i to ne odlukom vlasti nego voljom pučana.

Skalice: *Scalitze* 1558. g. (36).

Stobreč: *Stouric* 1557. g.

Supaval: vidi Brodarica.

Vela gomila: vidi Gomila vela.

Visoka: *Vizocha, Visocha* (6r), *Vissocha piciola, Malla uisocha* 1613. g. (29v), ovdje je i položaj *alla croce da visocha* 1599. g. (28) »kod križa na Visokoj«.

Žrnovnica: *Zirnouiza, Sirnouiza* i *Zernouniza*.

U predjelu K. Sućurca se nalazi položaj.

Garmajevac: *Garmaenaz, Garmgliauaz* ili *Garmgliauaz* 1613—1619. g., (28, 49r, 55r).

2) Katastik samostana sv. Frane na obali iz 1614. g. počinje invokacijom *Laus Deo et beato Franc*^o tj. »Hvala Bogu i sv. Frani« i označava rimskim brojevima *MDCXIII Adi 7 novembre* »1614. g. 7. studenoga« i slijedi naslov katastika *Inventario et catastico di stabili del Convento de San Francesco di Spalato . . .* »Inventar i katastik nekretnina samostana sv. Frane u Splitu . . . koji je napravljen po starom katastiku i dodacima koje stari nije sadržavao«. Katastik je bez signature, označeni su mu listovi. Uz nekretninu je upisan toponim, površina zemlje u vritima, kultura, međašnici, težaci i obveznici zakupa i najma. Ima unesenih podataka iz vremena formiranja katastika, prije i poslije sve do 19. st. U pravilu su upise vršili gvardijani samostana. Iz ovog rukopisa ovdje

donosim samo toponime i orijentire, i to najprije one u gradu, zatim abecednim redom one po splitskom polju:

Stari grad: *Terra vecchia* (3v), *Citta vechia* (4v), oba oblika su česta. Sdorije: *Zdorgie* (5v, 21v . . .)

Novi grad: *Terra nuova* 1408. g. (89r), *Città nuova di Spalato* (46v). Dobrić: *Dobrich* uvijek u ovom obliku.

Osim crkava u gradu se navode kao orijentiri palače, trgovine, pekarne i drugi objekti.

U neposrednoj okolici Starog i Novog grada su sljedeći predjeli:

Rimska vrata: *Porte de Rim, a Rim* ili skraćeno *a Prim* (46v).

Nebojše: *Neboische* (4v) uz sljedeći opis koji donosim u prijevodu: »na Nebojši su neki položaji (luochi) u trajnom zakupu u ovim granicama od istoka je vrt pok. Jeronima iz Augubija, od zapada je jedno krilo zida (cortina) koji je od kuće kapetana skoro do utvrde (riuelino) rečene Nebojše, od bure je vrt spomenutog kapetana, a od podneva je javni put«, pa opet:

Neboische (5r) tu je »»komad vrta s dijelom stare zidine (muraglia) ostavština iz 1604. g.« Poslije izgradnje gradskih baroknih zidina nekretne samostana su i dalje na Nebojši u širem području Pisture, ali i izvan novih zidina.

A Neboise fuori della Porta del Rainerio detta Pistora appresso dalle gle sono le Stangate pres(entamen)te . . . (64v) »Na Nebojši izvan Arnirovih vrata nazvanih Pistura kod kojih su sada Štangade . . .«, ovaj upis je napravio gvardijan Petar Andrija Kapić de Andreis odmah poslije 1707. g.

Stangate della Pistora . . . (80v) »Štangade na Pisturi . . .« ovdje govori o tržnici na kojoj mala braća imaju trajnu povlasticu sabiranja milostinje od 1677. g. tj. odmah poslije izgradnje baroknih zidina, pa sve do u 19. stoljeće što upućuje na trajnu prisutnost tržnice na Pisturi.

Nebojse naziva se i jedna hrid u moru pred K. Kambelovcem, spominje se već 1408. g. Nebojša kao ime i kao naziv za utvrdu poznato je i u širem području južnih Slavena.⁵⁾

Štangada je drvena ograda koja je u vrijeme epidemije kuge branila prolaz turskim karavanama s robom u grad.⁶⁾ Sačuvan je tlocrt Splita koji je napravio poručnik Petar Gironci po naređenju Angela Dieda poslije prestanka kuge 1784. g. Na ovom crtežu su označene i štangade na ulazima i grad, i to najveće na Pisturi, druge su pred vratima Cornera u kortini (Trceri) iza sv. Dominika i treće na Šperunu od branika sv. Ante do samostana sv. Frane.⁷⁾ U ovom rukopisu govor je o štangadama na Pisturi. Ove štangade su išle od branika Priuli u sjever gotovo do pred ulaz u kino »Central«, odatle u istok uz samu Bažanu (Bazzana) do pred Kruševića guvno i odavle na branik Cornero, danas iza Muzeja revolucije. Stari Splicići su sačuvali i naziv Bažana ili Baždana za dio ul. Sinjskih žrtava između dva spomenuta branika.

»Bikarija«: *Beccaria* (47r) klaonica mesarnica »na kojem je položaju sada branik (baluardo) Bernardo«.

Judaika: *La Zuecha* (47r) gdje je »izgrađen branik sv. Ante u koji je ugrađen materijal samostana« sv. Frane. Ovdje blizu Judaike je vrt u predjelu:

Sabljak: *Sabgliach appresso la Zuecha* (118r). Ovaj predio spominje i ubicira rukopis arhiva splitske nadbiskupije »*in loco detto Sabiac subtus Stam Cruceem*« 1569. g. (br. 26. str. 135) tj. »u predjelu nazvanom Sabjak pod crkvom sv. Križa« u srednjem vijeku sv. Marija de Moris, srušena za gradnje baroknih zidina, bila je na položaju današnje Prokurative. Sabljak je prema tome bio nad nekadašnjom uvalom do Marmontove ul. i Prokurative. Sjevernije Sabljaku do samih zapadnih renesansnih zidina je predio:

Karepića kuće: *Carzechuchie* i *Carzecase* (8v, 11r).

U širem području Splitskog polja su ovi predjeli:

Brodarica: *Brodarizza* 1551. g. (19r, 89v).

Dozg . . . ? : *Dozgeriz* (47v).

Drašanac: *ualle chiamata Dragsanaz* (6r) i crkva sv. Filipa i Jakova.

Fratrovac: *Fratrovaz* (47v), nije li možda ovo alternativni naziv za Grmajevac, koji ovaj katastik ne spominje?

Glavičine: *Glaucine* (92r) vidi Logorun.

Gripe: *Grippe* (89v).

Gušcer: *Guschier* (47v).

Kman: *Cman* i *Kman* (8r, 90r).

Križice: *Crissich* (8v).

Logorun: *Logorun* (9r) vidi Glavičine.

Lovret: *Louret* (8v), *Lovret* (90v), *Fonte ditto Louret* (9r), vrelo na Lovretu gdje je nekada izviraio potok Lovret, koji je tekao današnjom ul. Starčevića do u Lokvu na položaju današnjeg Kazališta. Ovaj je izvor dreniran u podzemni kanal.

Marjan: *Margliano* (5v), na Marjanu se navode kao predjeli crkve sv. Mikule na Marjanu, zatim u Velom varošu Sv. Mikula *di Pe del Monte* (47r) na Stagnji, Sv. Jere i Sv. Mijovil u Kašjunima.

Mertojak: *Martougliach* (9v) i *valle di M.* »dolina u Mertojaku«.

Pisano kame: *Napissani camich* (9v).

Pojišan: *Poissan* (90r) i *Polissan* (123r).

Rogač: *Rogaz* (10v) i *Rogac* (47v).

Rudičića vrata: *Rudicichia urata* (9r).

Skalice: *Scalice* (8v).

Stobreč: *Stourech* (10v), *Dragceuich* ili *Stourech* kod mora (10v), *Stouriz* (47v).

Sustipan: *Ponta di S. Steffano* (92r) »rt Sustipana«.

Visoka: *Vissocha* (9v), *Mala Vissocha* (11r).

Žrnovnica: *Zernounizza* (89r), *Blato* u Žrnovnici (89r).

U ovom katastiku posebno se ističu ove zemlje pod Turcima (10v): *in mar de turchi* »u moru Turaka« su *Dragceuich* ili *Stourech* kod mora, *Rogaz*, *Guschier* s istoimenim vrelom.

3) Katastik samostana sv. Frane iz 1742. g. nosi naslov: *Catastico dei beni del convento di S^o Frano minori conventuali esistenti in questa campagna et sopra l'issola della Brazza formato da me infrascritto . . . . . ano MDCCXXXII di Spalato Alessandro Barbieri pub^{co} perito* »Katastik dobara samostana sv. Frane male braće konventualaca koja se nalaze u ovom polju i na otoku Braču koji je napravljen od mene dolje potpisana . . . . . godine 1742. u Splitu Aleksandar Barbijeri javni vještak«.

Od početka 18. st. javljaju se u Splitu i okolici javni vještaci zemljomjernici i izrađuju po narudžbi privatne katastike u kojima su stručno snimljene nekretnine s opisom. Crteži su na lijevoj strani (verso), a opis je na desnoj strani (recto). Opis sadrži naziv predjela u kojem je nekretnina, površinu zemljišta, međašnike, kulturu označenu bojom, težake koji obrađuju zemlju ili je drže u zakupu i pod kojim uvjetima. I mala braća sa splitske obale povjerali su ovaj rad mjerniku A. Barbijeriju. Za ovaj posao mjernik je 1738. g. izradio koncept koji u potpunosti odgovara navedenom originalu. Oba rukopisa su bez signature, imaju označene listove.

Na prvom listu je crtež samostana s okolnim objektima od kojih ću spomenuti samo one koji spadaju u dio kulturne povijesti Splita onog vremena:

»Mandrać«: *Mandrachio* tj. lučica, ovdje je u starini bio i

»Škver«: *Squero delle barche* tj. brodogradilište, ovdje su i

»Mlinovi za ulje«: *quattro macine da oglio* tj. četiri mlina za ulje, i posebno ističem

»Izvori sumporne vode«: *tre sorgenti d'aqua sulfurea* tj. »tri izvora sumporne vode«. Voda je kaptirana u korito tzv. Piškeru koje je dugo služilo za javno perilište rublja. Ovo *vrilo* je drenirano u podzemni kanal 1930. g.

U ovom katastiku nema upisanih nekretnina u užoj gradskoj jezgri, a od zemalja navode se čestice obradive u sljedećim predjelima splitskog polja, koje se navode djelomično topografskim redom kako slijedi:

Sv. Filip i Jakov: *S. S. Filippo e Giacomo o sia Drasanaz*. I ovdje vidimo da je crkva sv. F. i J. alternativni naziv za Drašanac.

Sustipan: *Ponta di Sⁿ Steffano*, ovdje je vinograd Opatije sv. Stipana *de Pinis* sada Sjemeništa. Na zapadnoj strani »Punte« Sustipan od godine 1731. nalazi se groblje umrlih od kuge, što je označeno i na crtežu. Na crtežu je od sjeverozapada samog poluotoka označen bunar uz koji piše *Pozzo Sustipan* (sic). Sa Sustipana preko Drašanca i Marjana vraćamo se kroz Veli varoš u polje:

Drašanac: *Drasanaz*.

Marjan: *Marglian*.

Bašćun ili Karepića kuće: *Bastion ... o sia Charcicuchie*, ovdje su oranice s maslinama. Ovaj nam upis ubicira nekadašnji toponim Karepića kuće i navodi mu alternativni naziv, za stare Splićane čakavski Bašćun, a mletački Bastion. Ova zemljišta su se tada nalazila između današnjih ulica Omladinske, Matošičeve, Teutine i branika »bastiona« Priuli, našeg Bašćuna. Iz ovoga vidimo da je u to vrijeme od gradskih zidina prema Velom varošu, točnije prema Gospi o' S' oca, bilo nenaseljeno i polje. Napominjem da je i na ranije spomenutom Gironcijevom crtežu još tada 1784. g. sa zapada braniku Priuli označeno zemljište sa stablima, a na istom crtežu je ispred zapadne kortine između branika Priuli i sv. Ante ucrtana jedna kuća, možemo slutiti da je to ona Karepićeva kuća koja je dala naziv ovom predjelu.

Skalice: *Scalice*.

Križice: *Crisiz*.

Lovret: *Lovret*.

Glavičine: *alla Torretta o sia Logorun, ouero Glauicine*. Ovdje se zemljište nalazi u predjelu »Kulica«, danas Turska kula ili Logorun ili Glavičine.

Veli put: *sulla strada di Salona, sulla strada che conduce a Salona* »na putu za Solin« ili »na putu koji vodi u Solin« i u ovom predjelu pobliže određuje položaj *in luoco dto Stalioreni Orissi* tj. na položaju zvanom Stalioreni orisi (orasi). U ranijim rukopisima su ovdje bez sumnje bila Rudičića vrata.

Kman: *Kman* (sic).

Brodarica Supaval: *San Paolo di Barcagno*.

Duilovo: *Duilovo*, ovdje su zemljišta označena na tri lista, iz crteža se vidi da je jedno zemljište u predjelu Orišac preko današnjeg potoka koji dijeli Duilovo od Orišca, potok se naziva Andreškov potok po nadimku obitelji Šegvić koji je u ovom katastiku uknjižen kao težak.

Visoka: *Visoca grande* »Vela ili Merjanska visoka«.

Pisano kame: *Pisani Camen*.

Sv. Lovre: *San Lorenzo*.

Križine ili Mrtojak: *Crisine o sia Murtougliach*, od svih pisara kroz povijest i od svih mjernika kroz 18. st. jedini A. Barbijeri Mertojak piše kao Murtovljak.

Od lista 25r upisan je datum 29. siječnja 1818. g., i mjernik je *Franco Anto Corir Pub^{co} Per^{to} agrimensore* »Frane Ante Kurir javni vještak zemljomjernik« koji je upisao sljedeće predjele:

Karepovac: *Karepovaz*, ovdje je ranije bio Prosik.

Smokovik: *Smokovich*, i opet:

Lovret: *Lovret*, radi se o drugoj zemlji u ovom predjelu. Slijedi upis iz 1862. g. u predjelu:

Dujmovača: *Dujmovac*, radi se o zemljištu oko crkve u Dujmovači.

Ovim je zaključen pregled toponima u rukopisima samostana sv. Frane. Ovdje smo upoznali nastajanje orijentira i kasnije toponima. Iako je Split pod mletačkom upravom, Splitski biskup daje predjelima svoje hrvatske i slavenske nazive; ako bi se pak poslužio romanskim apelativnom daje mu naše jezično obilježje. U katastiku iz 1742. g. vidjeli smo i nestajanje nekih toponima; umjesto Prosika imamo Karepovac, Rudičića vrata zamjenjuju Stalioreni orisi. Neki toponimi su se pojavili samo u ovim rukopisima i drugdje ih ne susrećemo, kao npr. Nebojša, Fratrovac, . . .

BILJEŠKE:

- 1) N. Roščić: *Lukačićeva obljetnica*. Veritas XI, Zagreb 1985, passim.
- 2) I. Ostojić: *Metropolitanski kaptol u Splitu*, Zagreb 1975, str. 247.
- 3) G. Novak: *Povijest Splita I*, 1957, str. 222, 225, 311. i 317.
- 4) C. Fisković: *Umjetnički obrt XV—XVI st. u Splitu*, Zbornik M. Marulića JAZU, Zagreb 1950, str. 139, 141.
- 5) C. Fisković, o. c. str. 138.
- 6) L. Miotto: *Vocabolario del dialetto veneto-dalmata*, Trieste 1984, str. 200.
- 7) Tente P. Gironci: *Piante esatissima della citta di Spalato*. Serija Senato svez. br. 724. *Dispacci Provveditor alla Sanita in Dalmazia et Albania* Angelo Diedo da 25. Maggio 1784. sino 11. Marzo 1785. Državni arhiv u Veneciji. Za ustupljeni tlocrt Splita zahvaljujem gđi dr Danici Božić-Bužančić.